

Het Lezerscollectief streeft naar leesrevolutie

'Er zit zoveel in woorden waar ik iets aan heb'

HET
LEZERS
COLLECTIEF

door Frank Hockx

Mensen samenbrengen rond grote literatuur zodat ze vanuit het samen genieten daarvan beter, sterker, positiever in het leven komen te staan: dat is de ambitieuze missie van het dit voorjaar gelanceerde Lezerscollectief in Vlaanderen. Geïnspireerd door de Engelse Reader Organisation van Jane Davis zet dit collectief een netwerk op van leesgroepen. Deze bereiken met name mensen die niet aan traditionele leesgroepen deelnemen. Het accent ligt niet op de literaire analyse, maar op de beleving en het belang van de tekst voor het eigen leven.

Dirk Terryn

In mijn tienerjaren las ik *Gelukkige dagen* van Samuel Beckett. Ik was toen weggelopen van huis en zat aan de drugs. Het bleek een toetssteen voor mijn leven te zijn! Ik hield van het boek omdat mijn eigen leven me ondertussen had verteld hoe waar het allemaal was.' De Britse Jane Davis nam in 1997 het initiatief voor de oprichting van The Reader Organisation vanuit de frustratie dat de grote verhalen uit de wereldliteratuur slechts een klein

deel van de bevolking bereikten. Haar eigen ervaring indachtig was zij ervan overtuigd dat juist mensen buiten 'de universiteit' veel konden hebben aan literaire teksten: goede boeken helpen mensen om het leven te begrijpen, beslissingen te nemen, hun positie tot anderen te bepalen, kortom: 'meer mens' te worden. Davis ontwikkelde een methode waarin het 'shared reading' centraal staat: in bijeenkomsten wordt door een begeleider of door deelnemers een tekst voorgelezen en besproken. In veel gevallen gaat het per bijeenkomst om een verhaal en een gedicht, maar groepen die min of méer vaste vorm hebben gekregen, werken ook wel gedurende een aantal sessies een roman door. Een groot verschil dus met de traditionele leesgroepen waarbij deelnemers vooraf het boek lezen en de roman veruit het meest gelezen genre vormt. Daarnaast draait het bij de 'methode Davis' veel minder om de literaire analyse en meer om de beleving en de manier waarop de deelnemers hun leven ervaren. In Engeland begeleidt The Reader Organisation inmiddels circa vierhonderd leesgroepen. Deze zijn te vinden in verzorgingshuizen, gevangenissen en psychiatrische instellingen, maar ook in buurthuizen, bibliotheken en bedrijven. In maart 2012 presenteerde Davis haar aanpak in Vlaanderen. Haar verhaal vond weerklank: diverse organisaties in het boekenvak gaven aan haar visie in Vlaanderen te willen uitdragen. Subsidie van de overheid maakte het mogelijk om in totaal tachtig personen te trainen in de 'methode Davis'.

Dirk Terryn, voormalig docent, schrijver en samensteller van poëziebloemlezingen en nu werkzaam voor het Ministerie

van Onderwijs en Vorming, is initiatiefnemer van het dit voorjaar gepresenteerde Lezerscollectief. Hij waakt ervoor om de methode Davis als 'bibliotherapie' te bestempelen: 'Het is therapeutisch, maar geen therapie. Het maakt dingen los, heeft iets helends, maar de tekst blijft centraal staan: het verhaal zélf, niet de begeleider, brengt de lezer bij zichzelf.'

Naast het cursustraject lag er voor Terryn en een aantal mede-organisatoren de afgelopen jaren de taak om een structuur uit te denken. Het Lezerscollectief is een organisatorisch verband dat weliswaar een raad van bestuur en algemene vergadering heeft, maar vooral een bundeling van kennis en betrokkenheid wil zijn en nadrukkelijk openstaat voor inbreng van ieder die zich geroepen voelt om de doelstellingen te ondersteunen. Het Lezerscollectief staat begeleiders met raad en daad bij en maakt het delen van ervaringen en kennis mogelijk. Een van de plannen is het publiceren van een boek dat teksten bundelt waarmee in groepen goede ervaringen zijn opgedaan. Een belangrijke uitdaging ligt vanaf nu ook in het werven van fondsen om het netwerk van leesgroepbegeleiders uit te bouwen. De inkomsten moeten komen van instellingen die met de methodiek aan de slag willen en daarnaast van donateurs. Die kunnen zich in elk geval al laten overtuigen door de enthousiaste verhalen van huidige begeleiders. Bijvoorbeeld die van de begeleider die in Gent aan de slag ging met een leesgroep in een gevangenis en de ontwikkeling bij de deelnemers als volgt beschrijft: 'Steeds meer lieten ze zichzelf zien, stelden zich vragen, vertelden over hun misdaden en het gevangenisleven en uitten ze hun twijfels en zorgen. Het was een prachtig compliment toen ze me de laatste bijeenkomst vertelden dat het lezen en de gesprekken hen lucht gaven, hoe die hen ook rust brachten in een wereld waar je steeds hard en op je hoede moet zijn.' Het zijn succesvolle eerste stappen in de 'leesrevolutie' die de komende jaren gestalte moet krijgen. ■

Meer informatie

The Reader Organisation: www.thereader.org.uk

Het Lezerscollectief: www.lezerscollectief.be/

info@lezerscollectief.be